

At-ILITSERSUUT

GL.4.1 Sullivinnik nalilersuinerit

Sullivinnik nalilersuinerit suliarineqarneri nalilerneqarnerilu pillugit ilitsersuut

December 2007

Sullivinnik nalilersuinerit (APV-t) pillugit malittarisassanik AT-ilitsersuut paasissutissiivoq.

Sulinermi aqqusaarneqartartut tamarmik isumannaallisaanikkut peqqissutsikkullu tamakkiisumik isumannaatsumik pilersaarusiortugillu, aqqissuullugillu naammassineqartarnissaat sullivinni avatangiisit pillugit inatsit piunasaqaateqarpoq. Ilaatigut tamanna isumaqarpoq suliffimmi isumannaallisaanikkut peqqissutsikkullu pissutsit nalilerneqarnissaannik.

Sullivinnik nalilersuinerimik suliaqarnissamut piunasaqaat atuutilissaaq sulisitsisunut, isumannaallisaanermik peqqissutsimillu sulinerimik aqqissuussinissamut pisussaaffilinnut tamanut 1. januar 2008-miit.

Sulisitsisut sulisullit tamarmik sullivinnik nalilersuinerimik suliaqarnissaaq pillugu piunasaqaataasumut 1. januar 2009-miit ilaatinneqalissapput.

Qallunaat Nunaanni Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik, sulianik sammisaqarfinni avatangiisinut isumasioqatigiissitat, kiisalu suliffeqarfeqarfimmi kattuffiit APV-mik suliaqarnissamut atorineqartussanik atugassialiorsimapput. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup nittartagaani qallunaatuumi APV-mi ilanngussassatut tullerriaakkat nassaarineqarsinnaapput.

1. Siunertaq annertussusaalu

Sullivinnik nalilersuinerimik suliaqarnissamut siunertarinqarpoq makku isumannaassallugit:

- Suliffeqarfimmi isumannaallisaanikkut peqqissutsikkullu sularisat sullivinni avatangiisinik ajornartorsiutinik pingaarutilinnik tamanik ilaqartinneqarnissaat
- Suliffeqarfik ajornartorsiutinik aqqiiniarnerminik tullerriaarluakkamik ingerlattuakkamillu suliaqartassasoq.

Sullivimmi avatangiisini pissutsit, suliap suussusaata, kiisalu suliffeqarfiup angissusaata aqqissuunneqarsimanera apeqqutaatillugu qanoq sullivinnik nalilersuinerup annertussusaa ilaatigut aalajangerneqartarpoq.

Suliffeqarfiup atortagai teknikkikkut atortorissaarutit, akuutissat atortullu, kiisalu suliffimmi suleriaatsit suliamilu aqqusaartakkat APV-p annertussusaanut aamma aalajangiisuupput.

Sulisitsisut sulisunik atorfinitsisimasut tamarmik APV-mik allakkamik suliaqarnissaminnut, kiisalu malittarisassat naapertorlugit naleqqussartarnissaanut pisussaataapput. Piffissap aalajangersimasup iluani atorfinitsisinerni imaluunniit laajaannarnik sulisitaqarnermi APV-liornissamut pisussaataaffik aamma atuuttuuvoq.

Namminersortut sulisunik atorfinitsisisimangitsut, soorlu mesterit imaluunniit siunnersortit namminersortut APV-liornissaq pillugu piumasaqaammut ilaangillat.

Suliffeqarfiit, sulineq sulisitsisup ilaquataani, illumi inoqutigiinnut ilaasunit taamaallaat ingerlanneqartoq APV-mik suliaqassanngillat.

2. Allakkatigut sullivimmik nalilersuineq, tassunga ilanngullugu qarasaasiami ilusiligaq

Suliffeqarfimmi isumannaallisaanermut peqqissutsimullu pissutsinik allakkatigut sullivimmik nalilersuinermit suliaqartoqarnissaanik sulisitsisoq pissaaffeqarpoq, suliffeqarfiup sullivimmi avatangiisinik suliaqarneranut sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutinik pingaarutilinnik tamanik ilanngunneqarnerinik isumannaarisumik. Sullivinnik nalilersuinerit qarasaasiami suliatut ilusilikatut suliarineqarsinnaapput.

APV tassaavoq suliffeqarfiup nammineq atortorissaarutaa, Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmut nassiunneqaranilu tassannga akuerineqartariaqanngitsaq, APV-li suliffeqarfimmiissaaq, aammalu suliffeqarfimmi pisortaasunit, sulisusunit aamma Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmit atugarineqarsinnaassalluni.

3. Sullivinnik nalilersuinermit nakkutiginninneq

Suliffeqarfiup allakkatigut sullivimmik nalilersuinermit suliaqarsimaneranik, tigeriaannaanermit aammalu suliffeqarfimmi sulisut APV-p pilersaarusiorneranik suliaralugulu naammassineqarnermit peqataaqataasimanerannik Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik nakkutilliisuvoq.

4. Suleqatigiinneq

APV-mik suliarinninnermi tamarmi isumannaallisaaniaqatigiit ilanngunneqarlutillu peqataaqataatinnissaannut sulisitsisoq isumaginninnissaminut pissaatitaavoq. Tassani pineqarput APV-mik pilersaarusiorneq, aaqqissuussineq, naammassisaqarneq, malitseqartitsineq nalilersuinerlu.

APV-mik atsiuinikkut isumannaallisaaniaqatigiit peqataaqataasimanerat uppernarsaaserneqassaaq. Sullivinni isumannaallisaaniaqatigiinnik pilersitsivigisasannngitsuni assingusumik sulisusut nalilersuinermit ilanngunneqassapput.

Isumannaallisaaniaqatigiit peqatigalugit APV-mik suliaqarnissamut ataatsimoorussatut anguniakkat "najoqqutassallu" isumaqatigiissutiginiisaat qaqu-tiguunngitsoq siunertamut tulluartuusarput. Tamakku apeqqutinik tullinnguut-tunut tunngasinnaasarput:

- APV-mut suna siunertarineqarpa?
- Aqqusaagassami – isumannaallisaaniaqatigiinni ilaasortat saniatigut – allanik inunnik pinngitsuugassaannngitsunik peqataatitaqarnissamut pisariaqartitsisoqarpa?
- Periutsit atortorissaarutillu suut atorreqassappat?
- Ajornartorsiutaasinnaasut qanoq kimillu nalunaarsorneqassappat, tulleriiarneqassappat aqqinneqassappallu?
- Immikkoortortani ataasiakkaani suliaqarnerup attatiinnarnissaanik kina akisussaaffeqarpa?
- Ataatsimiinnerit, pikkorissarnerit, aallarniutitut seminareqartitsineq, ilinniar-titaaneq assigisaallu pisariaqarpat?
- Avataanit ikiorserneqarnissamik, soorlu sullivinni avatangiisinut siunnersui-sartumit pisariaqartitsisoqarpa?
- Misilittakkat qanoq katersorneqassappat, APV-llu naleqqussarneranut atatil-lugu qanoq atorreqassappat?

5. Ilisimasalimmit ikiorneqarneq

Sullivimmi nalilersuinermik suliaqarnissaminut sulisitsisoq pisariaqartitamik nammineq ilisimasaqanngikkuni sulisitsisoq immikkut ilisimasalimmit tamatuminnga isumaginnissinnaasumik pissarsiussaaq. Tassaasinnaapput assersuutigalugit nalunaarsuinissamut periusissamik toqqaanissamut aamma aqqiissutissatut siunnersuutitik, imaluunniit aqqusaagassap aallarnernissaanut ikiorneqarnissat.

Suliffeqarfik avataanit ikiorneqaraluarluni sulisitsisup sumi makku akisussaaffigai:

- APV-mik suliaqartoqarnissaa
- Naammaginartuussanera
- Allaganngorlugu suliarineqarsimanissaa, tassunga ilanngullugu qarasaasiami suliatut iluseqartissinnaallugu
- Sulisutut atorfinitsitat suleqatigalugit naammassineqarnissaa
- Ingerlattuakkamik naleqqussarneqartarnissaa.

Isumannaallisaaniaqatigiit nalilersuinerup ingerlarat tamaat malinnaatinneqassapput.

6. *Sullivimmi avatangiisinut inatsimmi malittarisassat*

Suliffigisanut tamanut pingaernerutillugu maleruagassatut sullivimmi avatangiisinut inatsisip malittarisassai atuuttuupput. Tamanna isumaqarpoq suliffigisaq sulisisisup nammineq suliffiutigigaluarpagu (suliffissuartut) imaluunniit avataani, suliffeqarfimmi allami, inuit najugarisaanni imaluunniit pisorta qarfiusuni malittarisassiat atuuttuussasut. Aammalu utaqqiisaagallartumik imaluunniit nikittartumik sulisoqarpat, aammalu sulineq illup iluani imaluunniit silami pigaluarpat malittarisassiat atuutissapput.

Suliffeqarfimmi ataasiakkaani sullivimmi avatangiisini pissutsinik APV nalunaarsuisaaq – tassalu suliaqarfigisami. Sullivimmi avatangiisini suut tamaasa naliligassanngorneqarsinnaapput, suliffeqarfiilli tamavimmik tamatigut sunnguit tamaasa tikillugit misissorneqartarnissaannik isumaqanngilaq. Suliffeqarfimmi imaluunniit immikkoortortani arlalinni sulineq, tassunga ilanngullugit suliffimmi aqqusaartakkat imaluunniit suleriaatsit assigiissutut iluseqartuuppata suliffeqarfimmut nalinginnarmik imaluunniit immikkoortortanut arlalikkaarisumik pissutsit APV-mi nalunaarsorneqarsinnaapput.

Pineqartuni allani suliaqarfiusunut ataasiakkaanut imaluunniit teknikkikkut atortorissaarutitut ataasiakkaanut suliffimmi atorineqartunut tunngasunut sullivimmi avatangiisinut pissutsit nalunaarsortariaqarsinnaasarput.

7. *Periuseq*

Suliffeqarfik APV-mik naammassinninniarnermut periutsimik nammineq toqqagaqarsinnaavoq. Toqqagaqarsinnaanerup suliffeqarfiup aqqqissuunneranut, kulturerisaanut aammalu suleqatigiinnermi ileqquliussimasanut naleqqut-tumik periutsimik nassaarinninniarneq periarfissippaa. Assersuutigalugu suliffeqarfik sullivinni avatangiisinik siunnersuisartumit, Qallunaat Nunaanni sulianik sammisaqarfimmi sullivinni avatangiisinik isumasioqatigiinnit (brancharbejds miljørådimit) (BAR-imit) imaluunniit Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmit periussatut isumassarsiorsinnaavoq.

Suliffeqarfiup periutsumik sorlermik toqqaanera apeqquaatillugu APV-p anertussusaa assigiinngiaaassaaq. Apeqqutitut akissutinik immersuiffik imaluunniit sulisorisanik apeqqarissaarineq suliffeqarfimmut ataatsimut tulluurtuussinnaavoq, suliffeqarfimmi allami immikkoortortani ataasiakkaani isumannaallisaanermik suleqatigiissitat sullivimmi avatangiisini pissutsinik nalunaarsuisilluarsinnaallugit. Suliffeqarfiulli periuseq toqqagaa suliffeqarfimmi sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutit pingaernerpaat suunerinik ilisarinnissutitut atorsinnaasariaqarpoq.

Suliffeqarfiup APV-mi sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutit pingaernerpaat isummerfigissavai.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup sulianik sammisaqarfinnik tamanik kattullutik matussusiisunik sulianik sammisaqarfinnut tunngatitatut sullivimmi avatangiisinut ilitersuutit qallunaatut oqaasertallit 36-t kalaallisullu oqaasertallit marluk suliarisimavai. Sullivimmi avatangiisinut ilitersuutitut siunertarineqarpoq sulianik sammisaqarfinni assigiinngitsuni sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutitut pingaarnerpaatut Sullivimmi Nakkutilliisoqarfiup sumiittarnerannik suliffeqarfinnut paasissutissiinissaq. Aammattaaq sullivimmi avatangiisinut ilitersuutit sulinermi aqqusaartakkat pingaarnerpaat aammalu malittarisassat pillugit paasissutissiivoq, sullivimmilu avatangiisini ajornartorsiutit nalinginnaanerpaat qanoq aaqqiivigineqarsinnaanerit siunnersuuteqarlutik.

Tamatuma saniatigut sullivimmi avatangiisinut ilitersuutit ingerlatitseqqii-luni Sullivimmi Nakkutilliisoqarfiup ingammik suliffeqarfinnut mikinerusunut saaffiginnittunik APV-liorluni aqqusaakkami nalunaarsuinermit atugassatut misissuinermit tullerriaaraluni ilanngussassanut nalunaarsuiffiit qallunaatut oqaasertallit 60-it suliarisimavai.

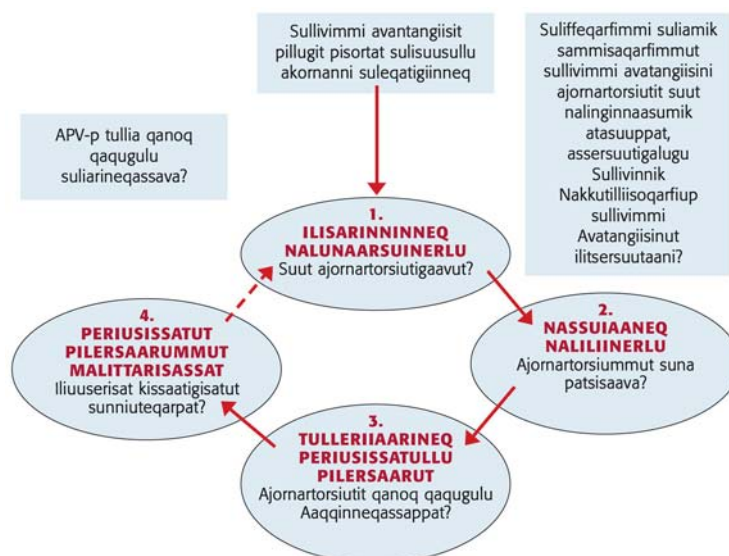
Suliffeqarfinni ataasiakkaani ajornartorsiutit pingaarutillit APV-mut ilanngun-neqartassapput, tamannalu pissaaq sullivimmi avatangiisinut ilitersuummi suliffeqarfinnut tunngasumi allassimagaluarpat imaluunniit allassimangikka-luarpat.

Suliffeqarfiit ilaasa sullivimmi avatangiisinut ilitersuut namminneq suliamik sammisaqarfinninnut atasooq suliamik sammisaqarfinnut allanut sullivimmi avatangiisinut ilitersuutit ilalersorsinnaavaat. Tamanna assersuutigalugu al-laffeqarfinni aamma eqqiluisaarinermit suliaqarnerit nalunaarsorneqassatillu-git pingaaruteqarsinnaavoq.

8. Imarisai

Sullivimmi nalilersuinerup makkuninnga sisamanik imaqartinnissaa suliffeqarfiup – periuseq sorlerluunniit toqqaraluaruniuk – isumannaassavaa:

1. Suliffeqarfiup sullivimmi avatangiisini pissutsinik ilisarinninneq nalunaarsuinerlu
2. Suliffeqarfinni sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutaasut nassuiarlugillu nalilernerit
3. Suliffeqarfinni sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutit aaqqiiviginissaannut tullerriaaralunilu periussatut pilersaarummik inissitsiterineq
4. Periussatut pilersaarutip malitseqartinnissaanut malittarisassat.

8.1. Ilisarinninneq nalunaarsuinerlu

APV-liorluni aqquusaagassami ilanngutassaq siulleg tassaavoq suliffeqarfiup sullivimmi avatangiisini pissutsiminik ilisarinnillunilu nalunaarsuinissaa. Tamanna arlalitsigut assigiinnngitsunillu atortorissaaruteqarluni pisinnaavoq.

Suliffeqarfiup ilisarinninnissamat makkuninnga paasissutissanik atugaqar-toqarsinnaavoq:

- Sulisorisanit apeqqarissaarnerit
- Apeqqutinut akisassanut immersuiffiit
- Tullerriaaraluni ilanngussassanik nalunaarsuiffiit
- Isumannaallisaanermut ataatsimiititat ataatsimiinnerisa imaqarneriorneri
- Teknikkikkut uuttortaanerit
- Ajutoortoqarneranik naatsorsueqqissaarutit/nalunaaruti.

Nalunaarsuineq sullivimmi avatangiisini pissutsinik tamakkiisumik nalunaarsuinerlut isigineqarsinnaavoq. Anguniagaasoq tassaavoq pissutsit suussusiinik, qanoq annertutiginerinik aarleqqutaasinnaasunillu tamanik takunnissinnaasuseq.

Sullivimmi avatangiisini sunniivigineqarnerit aarleqqutaasinnaasullu nalinginnaasut makkuupput:

- *Timitarisani pissutsit*: Soorlu suliffigalugu ini, avatangiisit, nipiliornerit, il-lup iluani sinaannarisaq (klíma), sajukulaarnerit qaammaqqusersuinerillu.
- *Ergonomiimut tunngasutigut pissutsit*: Soorlu oqimaatsunik suliaqarnerit, suliat assigiiaaginnarlutik uteqattaarneqartut aamma sulinermit timip inissimatinneri.

- *Tarnip tungaatigut pissutsit*: Soorlu piffissaq suliffigisaq, piffissaalatsineq, assigiinngiaassuseq, sunneeqataasinnaaneq, nakuuserneq aamma kisimiil-luni sulineq.
- *Akuutissanut tunngasutigut pissutsit*: Soorlu akuutissanik atortussianillu su-liaqarneq.
- *Pissutsit biologiimut tunngasut*: Soorlu bakterissat, virusi aamma pupittor-nerit.
- *Ajutoorsinnaassuseq*: Soorlu maskiinanit sulinermit atugarisanit, sakkunik assassuutinik, angallannermit, passussinermi, ikuallattoornermit qaartoor-nermillu.

Suliffeqarfimmi sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutinik nalunaarsuisoqan-gippat tamanna APV-mi takuneqarsinnaassaaq. Allakkatigut makku saqqum-miussimaneqassapput:

- Suliffeqarfiup sullivimmi avatangiisini pissutsit nalunaarsorsimagai
- Isumannaallisaaniaqatigiit peqataasunnngorlugit ilanngunneqarsimanerat
- Sullivimmi avatangiisini ajornartorsiuteqannginnerata paasineqarsimamera.

8.2. Nassuiaaneq naliliinerlu

APV-liorluni aqqusaagassani ilanngutassat aappaat siullermi sullivimmi avata-ngiisini ajornartorsiutaasut paasineqartut nassuiarnerinut nalilernerinullu tunngasuvoq. Ajornartorsiutit suussusaat, ilungersornassusaat annertussu-saallu erseqqinnerusumik nassuiarneqassapput. Ajornartorsiutinut patsisaasut siunertamullu tulluarnepaatut aaqqiissutaasussat aamma nassuiarneqassap-put.

Aaqqissutissat nassuiarnerini makku sianigineqartariaqarput:

- Ajornartorsiutaasup tunngavigisaanut aaqqiissutissat iliuuserisassallu saassi-matinnissaat
- Ajornartorsiutip tamavimmi peerneqarsinnaanera isumaliutigineqassasoq
- Ulorianartuusup uloriananngitsumit imaluunniit ulorianannginnerusumit taarserneqarnissaa
- Sulisuusut ilitserorneqarnissaat.

Assersuutigalugu suliffeqarfimmi tunisassiornermi akuutissamik peqqissutsi-mut aarlerinartumik atuisoqarpat suliffeqarfiup tunisassiorneq allannngortin-neqarsinnaanersoq isumaliutigissavaa. Tunisassiorneq allannngortinneqarsin-naanngippat akuutissaq peqqissutsimut aarleqqutaasoq akuutissamit uloria-nannginnerusumik taarserneqarsinnaanersoq (taartaassut) misissorneqassaaq. Tunisassiornermut annertuunik kinguneqartitsinngitsumik akuutissaq taarser-neqarsinnaanngippat akuutissamit aalannguttut pinngorfigisaanut sapinngi-samik qanittukkut silaannarissanikkut piarneqassapput. Tamanna pisinnaan-gippat sulisuusut akuutissap isumannaatsumik atugarineranik ilitserorneqas-sapput, tassunga ilanngullugit inunnut illersuutit sorliit atorneqassanerinut, kiisalu inunnut illersuutit atugarinerinik ilitseruutit.

Sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutit erniinnaartumik aaqqiivigineqarpata tamanna APV-mi allanneqassaaq.

8.3. Tullerriiareneq periusissatullu pilersaarut

APV-liorluni aqquusaagassani ilanngutassat pingajuat tassaavoq suliffeqarfiup erniinnaartumik ajornartorsiutinut aaqqiivigineqarsinnaanngitsunut periusissatut pilersaarusiornissaa. Pilersaarummi makkuninnga naliliinerit ilanngutariaqarput:

- Ajornartorsiutaasut sulisuusunut qanoq annertutigisumik sunniuteqarsinnaaneri
- Sunniutaasup pilersinnissaanut qanoq annertutigisumik aarleqquteqartoqarnera
- Aaqqissutaasussaq qanoq pissarsiariuminartiginera.

Periusissatut pilersaarut sammisaasussamut aammalu piffissamut atugariniakkamut pilersaarutaavoq. Sullivimmi avatangiisimi ajornartorsiutaasunik tamanik ataatsikkut aaqqiisoqarsinnaanera qaqutigoortuummat pisariaqartuuvoq. Ajornartorsiutit paasineqartut qanoq tullerriarneqarlutillu aaqqiivigineqarnissaat pilersaarummi takuneqarsinnaassaaq.

Periusissatut pilersaarutip sukumiisumik suliarilluarneqarnissaa qaqutiguunnigisoq pisariaqartartuusarpoq, sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutit tamaasa ataatsikkut nukissarpassuarnik pisariaqartitsisusarmata – aningaasartuutitigut suliaqarnikkullu. Taamaattumik pisortaasut aamma isumannaallisaniaqatiguit ataatsimoorullugu periusissatut pilersaarut tullerriarinerlu oqaluuserisariaqarpaat. Oqaluuserinnineq anguniakkanik piviusorpalaartunik piffissalersuinermillu pilersaarutininneqarsinnaassaaq.

Periusissatut pilersaarut makkuninnga imaqartariaqarpoq:

- Ajornartorsiutaasut naatsumik nassuiarneri
- Aaqqissutissat toqqakkat naatsumik nassuiarneri
- Aaqqissutissaq qaqugukkut naammassineqassaneri pillugit paasissutissat
- Aaqqissutissamik naammassinninnissamut akisussaatitap aqqa.

Sulisuusut isumannaassusaannut imaluunniit peqqissusaannut sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutit tassanngaannartumik aarleqquteqaammik imaqarnerinik APV-liornermi aqquusaagassat takutitsippata suliffeqarfik ajornartorsiutaasumik piigaqartunik imaluunniit naammaginartumik inissimalersitsilluni anikillisaasumik suliffeqarfik erniinnaartumik iliuuseqaatinik suliaqassaaq. Ajornartorsiutit aamma periusissatut pilersaarummi ilaasariaqarput, taamaalilluni aaqqiissutininneqarsinnaaniassamat.

8.4. Periusissatut pilersaarummut malittarisassat

Periusissatut pilersaarummut qanoq malitseqartitsiniarnermut malittarisassorineq ilanngutassat sisamaraat. Pilersaarutip piviusunngortillugu ingerlassaqar-

nissaanut kina akisussaasuunersoq nalunaarneqassaaq. Aamma allannguutit kissaatigisatut sunniuteqarsimani pillugit qaqugukkut qanorlu naliliisoqarnissaa aalajangersaavigineqassaaq. Kiisalu APV-p naleqqussarneqarnissaanik pisariaqartitsineq nalilerneqassaaq.

Inuit APV-mik suliaqarnissamut akisussaasuusut suliap ingerlanera pillugu suliffeqarfik paasissutissiivigiuartariaqarpaat. Assersuutigalugu ajornartorsiutit suut aaqqinneqarsimani suullu tullinnguullugit aaqqiiviginiarnerinik paasissutissiisinaapput. Sullivimmi avatangiisini suliniutit takuneqarsinnaasunngortinnissaat pingaartuupput, taamaalilluni ajornartorsiutit nalunaarsukkat aaqqiiviginiarneqarnerinik nakkutigisaqarneq attatiinnarneqarsinnaammat.

9. *Sulivimmik nalilersuinerup iluarsaateqqinnera*

APV iluarsaateqqinneqassaaq sullivimmi avatangiisinut pingaarutilinnik sulinermi imaluunniit suleriaatsini sulinermilu aqqusaartakkani allannguuteqartoqarpat. Tamanna aamma pissaaq tunisassiorneq imaluunniit sulineq allanngortinneqarpata.

Iluarsaasseqqinneq pisariaqarsinnaalersarpoq nutaanik ilisimalikkat imaluunniit misilittakkat nutaat takkukkaangata. Assersuutigalugu sulinermi ajutoortoqarnerup misissoqqissaarnerata APV-p iluarsaateqqinnissaanik, aammalu ajornartorsiutinik aaqqiissuteqarniarnermi tulleriiarineq aaqqinneqartariaqarneranik unnersuussisinaavoq.

Ataavartumik iluarsaasseqqinnerit suliffeqarfimmut ajornartorsiutit annertususaannik patsisaannillu, kiisalu aaqqiissutissatut siunnersuutit naleqquttuusi-manerini annertunerusumik ilisimannitsilersuuvoq. Taamatut iliuuseqar-nikkut suliffeqarfiup sullivimmi avatangiisinik suliniutaanik APV ataqatigiim-mik aaqqissuussisuuvoq, taamaalillunilu sulinermi ajoqusernissanik pinaveer-saartitsinissamut pitsaanerusunik tunngavissiisuulluni.

Ukiut pingasukkaarlugit suliffeqarfiup APV tamakkiisoq iluarsaateqqittassavaa. Tamanna aamma pissaaq piffissami akunniliuttumi aaqqiissuteqarsimagaluarpat. Taamaattorli piffissami akunniliuttumi immikkoortortat aaqqiivigineqarsimasut iluarsaateqqinneri ukiunut pingasunut kinguartinneqarsinnaapput sullivimmi avatangiisinut pingaarutilinnik allannguutinik takkuttoqaqqinngippat.

Suliffeqarfimmut iluarsaasseqqinnermi aqqusaagassat imatut isikkoqarsinnaapput:

Suliffeqarfik A

Suliffeqarfik januaarip qaammataani suliffimmut tamarmut – tassa suliffiusunut atuuffinnillu tamanut – APV-mik suliaqarpoq. Assersuutigalugu suleriaatsini imaluunniit suliami aqqusaartakkani sullivimmi avatangiisinut pingaarutilinni ukiut pingasut ingerlanerisa iluini allannguuteqartoqarsimanngilaq. Taamaattumik kingusinnerpaamik ukiut pingasut kingornatigut APV-mi ilanngutassat tallimat tamaasa suliffeqarfiup iluarsaateqqissavai.

Suliffeqarfik B

Suliffeqarfik januaarip qaammataani suliffimmut tamarmut – tassa suliffiusunut atuuffinnullu tamanut – APV-mik suliaqarpoq. Qarasaasiakkat paasissutissanut teknologiip nutaap eqqunneqarnera pissutigalugu ukiumi kingusinnerusukkut suliffeqarfiup allaffeqarfittaata APV iluarsaateqqippaa. Sullivimmi avatangiisinit pingaarutilinnik piffissap ingerlanerani allannguutininik pisoqanngippat APV-p ilaa taanna aatsaat ukiut pingasut qaangiuppata iluarsaateqqissaaq. Taamaattorli suliffeqarfiup suliffiusunut atuuffinnullu assigiinngitsunut arlalinnik APV-nik peqalinnginnissaa tulluartsuussaaq.

Suliffeqarfik C

Suliffeqarfik januaarip qaammataani suliffimmut tamarmut – tassa suliffiusunut atuuffinnullu tamanut – APV-mik suliaqarpoq. Ukiut pingasut ingerlanerisa iluini sullivimmi avatangiisini pissutsini allannguuteqartoqarsimanngilaq. Taamaattorli suliffeqarfik APV-liamini siullermi tarnikkut atukkani sullivimmi avatangiisini pissutsinik ilanngussaqaarsimannginnera isumannaallisaaniaqatigit paasisimavaat. Taamaattumik ukiut marluk kingorna maajip qaammataani tarnikkut atukkani sullivimmi avatangiisunik pissutsit isumannaallisaaniaqatigit nalunaarsorpaat. Misissuinerup inernerisai suliffeqarfiup APV-ata ilagivai. Tarnikkut atukkani sullivimmi avatangiisunik nalunaarsuinerup kingornatigut januaarip qaammataani sulliviup suleriaatsit aammalu suliami aqqusaartakkat sinnerinut APV-liaq suliffeqarfiup iluarsaateqqittariaqarjaa, pissutigalugu APV-mut tamakkiisumut immikkoortorta q ataasiinnaq naleqqussarneqarlunilu ilanngunneqarsimammat.

APV-p iluarsaassimasap piffissami annertunerpaamik ukiunik pingasunik si-visussusillup ingerlanerani iluarsaanneqarsimanngitsunut sullivimmi avatangiisunut pissutsinut aqquusaagassani ilanngussassanik tallimanik tamanik nutaamik misissugaqarnermik ilaqassaaq.

10. Nikittarluni suliffiit suliffiugallartullu

Nikittarfiusartumik suliffeqarfinnut ataasiakkaanut tamanut tamakkiisumik APV-liortarnissaq pisariaqartinneqarajunngilaq. Nikittarluni suliffinni suliffiugallartunilu suliat qaqtuguunngitsoq sulinermi atuuffinnik nalinginnaasunik APV-p aallaavigisinnaasaanik imaqartarput. Tamatuma kingornatigut APV sulinermi atuuffimmut pineqartumut naleqqiullugu ingerlattuakkatut aqquusaagarisatut iluarsaanneqartassaaq.

Suliffeqarfimmut avatimini suliamik ingerlatsisuusumut – soorlu angerlarsimaffimmi ikiortitut imaluunniit ruujorilerisutut sulinernut – APV-mi ilanngutassaq siullem tassaaq sulinermi atuuffinnut aqqusaartakkanullu ilisimariikkanut naleqqiullugit sullivimmi avatangiisini ajornartorsiutit suussusersinissaat. Tamatuma kingornatigut APV-mi aqquusaagassat sinneri ingerlanneqassapput – naliliineq, napparsimanermik pissuteqartumit suliaartunnginnerit ilanngunneri, tulleriiaarineq aamma periusissatut pilersaarutip inissitsitnera. Tullerisaa tassaaq suliffigisani pineqartuni, suliamik suliaqarfisani pissutsinik naliliinermut APV-p sanilliullugu assersuunnissaa.

Suliffigisani pineqartuni assigiinngitsunik sullivimmi avatangiisini ajornartorsiuteqartoqarpat suliffeqarfiup aalajangiussai malittarisassat najoqqutaralugit APV-mut ilanngunneqassapput.

Sulisunut tamanut APV-p tigorianaanaatinnessaa suliffeqarfiup isumannaassavaa, assersuutigalugu inini, sulisut iserfigikulasaannut ilinneratigut.

11. Illuliornermik sanaartornermillu suliaqarfit

Illuliornermik sanaartornermillu suliaqarfinni suliffeqarfinnut amerlanerpaanut suliffeqarfiup sanaartorfinni suliarisaasa aammalu sullissineramik suliasat assigiinngitsut iluini suliaasa APV-mut ilanngunneqarnissaat pisariaqassaaq.

Suliffeqarfimmi suliarisamut APV-p ilaa tunngasoq suliffeqarfimmi sulisitsisup suliarisaanik isumannaallisaanermut peqqissutsimullu pilersaarutaasumut paarlaanneqassanngilaq.

Suliffeqarfiup suliasatut isumagisassai nalinginnaanerpaat APV-p aallaavigisinnaavai, soorlu betonngimik sanaartukkat ivertiterner, qarmaaneq, avataanit kissassarnermit ruujorinik ikkussuineq, qalialiorneq aamma qilaap ussissarneri. Suliffeqarfinni ataasiakkaani pissutsit immikkut ittut atuussinnaapput, soorlu sanaartukkat ilusaat atugaareersut, akuutissat atortussiallu imaluunniit suliap immikkut ittumik suliarineqarnissaa. Pissutsit immikkut ittut assersuutigalugu sulisussarsiuussinermi najoqqutassiani imaluunniit sulisitsisusup pilersaarutaani takuneqarsinnaapput.

Immikkut ittunik pissutsit atuuppata suliffeqarfiup APV-liaa iluarsaanneqassaaq. APV-p pissutsinut immikkut ittunut qanoq iluarsaanniarneqarneranut suliffeqarfimmi malittarisassat isumaqatigiissutigineqassapput.

Suliffeqarfiup APV-liaa sulisunit tigorianaanaassaaq. Suliffeqarfiup angerlarsimaffigisaanut sulisuusut akuttunngitsumik takkuttarpata APV-p tassani tigorianaanaanissaa naammappoq. Suliffeqarfiup angerlarsimaffigisaanut sulisuut akuttunngitsumik takkuttanngippata APV suliffigisami arlaanni, soorlu sulisuusut illuaraanni tigorianaanaassaaq. Suliffigisami sulinermut suliffeqarfik immikkut ittumik APV-liornissamik aalajangiussaqaarsimappat APV-liap taakkut-sitartaa suliffeqarfimmi tigorianaanaanissaa naammappoq.

Tamanna ilutigalugu APV sanaartornermi siulersuisuusunut nassiunneqartariaqarpoq, tassalu sulisitsisuutup isumannaallisaanermut peqqissutsimut pilersaarutaanik ingerlattuakkamik iluarsaassinermut pingaaruteqarsinnaanera ilutigalugu.

Jens Jensen

